

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

67. An qui vouit non ludere sub pœna 10. aureorum, teneatur toties
soluere, quoties luserit, vel si vouit peregrinationem Romæ, Religionem
ingredi, eleemosynam facere, &c. Et quid, si votum sit de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

en il iugo, quia hoc non est verè ludere, et si finis abstinentiæ à ludo sæpe in hoc casu quoque concurrat. Et hæc omnia docet Sanch. in *summ. tom. 1. lib. 3. c. 18. n. 7.* & Bonac. in *Decal. disp. 4. q. 1. punct. 16. n. 5.*

RESOL. LXV.

An qui vult non ludere, possit ludere nomine alterius?
Et an in tali casu possit sponsones facere, vel tradere pecuniam alteri ad ludendum suo nomine, & aspicere socium ludentem?
Et an si aliquis vult non ludere cum determinata persona, si ludat cum aliis, an sit licitum ludere etiam cum illa? Ex p. 7. tr. 9. Resol. 58.

Sup. conten-
tis in hoc §.
in Rel. pra-
ctici. per to-
tam.

§. 1. **N**egatiuè respondet Bonac. ubi supra in *Decal. disp. 4. q. 1. punct. 16. n. 5.* ubi sic ait: Hinc colligi potest qui iuravit absolute non ludere, non solum non posse nomine proprio ludere, verum neque alieno. Ratio est, quia ludus factus nomine alieno est propriè ludus, potest tamen facere sponsones, quia non sunt propriè ludus, possit etiam tradere pecuniam alteri ad ludendum suo nomine, & inspicere socium ludentem, quia non emittit votum de non tradenda alteri pecunia, vel inspicendis ludentibus, sed de non ludendo. Hoc tamen intelligendum est, nisi aliter colligatur de mente iurantis. Ita ille.

2. Sed quando non constat ex coniecturis, an votum, vel iuramentum non ludendi obliget iuramentum ad non ludendum per semetipsum nomine alterius, existimo posse vouentem nomine alterius ludere. Et ita docet Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 3. c. 58. n. 6.* ubi latè explanat finem vouentis, & coniecturas, quæ indicant eius mentem fuisse in emittendo voto, abstinere se etiam à ludo nomine alterius; ad illum omninò quando casus occurrerit.

Supra hoc
sup. in fin.
Rel. 65.

3. Nota tamen hic obiter, quod si aliquis voueret non ludere cum determinata persona, vel propter nimiam peritiam, vel propter fraudes, quibus vitatur, vel ad tollendas rixas, si ludat cum aliis, licitum est etiam ludere cum illa, nullo respectu illius vtrinque, ludo reportato, & vt vulgò dicitur. *Non si vitando tra loro.*

RESOL. LXVI.

An votum penale obliget prima vice ad penam, v. g. quis absolute vult se non lusurum vel non ludere sub certa pena 10. aureorum, peregrinandi Romam, Ierusalem, aut ingrediendi Religionem, vel exorbitantis elemosynæ, &c? Ex p. 4. tr. 14. & Misc. Ref. 181.

Sup. hoc in
Ref. seq.

§. 1. **H**ic casus erit frequentissimus, maximè in Sicilia, ubi tam facile emittuntur vota; & negatiuè respondet Sanch. in *summ. tom. 1. lib. 4. c. 21. n. 21.* patet enim obligare pro semper, nam, v. g. qui absolute vouet se non lusurum, non pro sola prima vice obligatur, sed semper: ergo nec qui vouit aliquam penam si lusurum, vel non ludere sub certa pena obligabitur sola prima transgressione ad penam, cum pena accessoria sit illi actui tanquam principali, & ideo eius naturam debet sequi.

2. Sed his non obstantibus, si spectatis omnibus circumstantiis dubium maneat de intentione vouentis, an fuerit in perpetuum sibi interdicens peccandi facultatem sub proposita pena, tale votum obligare tantum pro prima vice, probabiliter docet Layman in *Theol. moral. lib. 4. tract. 4. c. 5. n. 4.* quia cum de obligatione voti agitur, benignior pars in dubio est amplectenda, & ideo hanc sententiam docet etiam Sa post Romanam correctionem in *Votum, n. 26.* ubi sic asserit. Vouens se

aliquid facturum, si contingat fortè peccare, intelligitur de prima vice, nisi intendisset expressè, quoties peccasset. Ita ille, & Ego.

3. Notandum tamen quòd etiam stando in opinione Sanchez limitanda, secundum ipsum erit in casu, quo pena grauissima esset, & quæ iterari non solet, nam tunc votum illud pro sola prima transgressione obligabit: vt si quis vouisset non ludere sub pena peregrinandi Ierosolymam, aut Religionis, aut exorbitantis elemosynæ. Quare si violato voto talis, v. g. ingrederetur Religionem, quæ fuit pena, & tempore Nouitiatus ex iusta causa exiret, sic iam voto penæ satisfecisset, et si iterum incidere, non obligaretur amplius ad illam penam, & sic de pena peregrinationis & elemosynæ exorbitantis dicendum erit, nisi aliter constaret de expressa vouentis intentione.

RESOL. LXVII.

An qui vult non ludere sub pena centum aureorum, reneatur toties solvere, quoties lusurum vel si vouit peregrinationem Romam, Religionem ingredi, elemosynam facere, &c?

Et quid, si votum sit de vitando ludo, & casu, quod illud non vites te subituum talem penam, maior est difficultas, an de sola prima vice votum pena debeat intelligi? Ex p. 7. tr. 9. Ref. 60.

§. 1. **D**e hoc casu tractauit in p. 4. tract. 4. ref. 181. & latè de illo agit Calstrus Palaus *tom. 3. tr. 15. disp. 1. punct. 18. n. 6.* cuius verba, quia casus sæpius occurrit, non grauior hic per extensum apponere: sic enim ait. Tertio dubitabis, an quoties violas votum, seu materiam in cuius obseruationem votum penale emisisti, penam incurras: vel tantum illam incurras prima vice? v. g. promissisti, si lusurum, peregrinationem Romam, Religionem ingredi, elemosynam facere, dubium est; an ad multiplicationem delicti multiplicanda sit pena?

2. Negat Emmanuel Sa in *summ. v. Votum, n. 26.* in vtraque editione. Ratio esse potest, quia pena multiplicanda non sunt absque manifesta ratione, neque obligatio voti in casu dubio extendenda est. Sed positus supradictis verbis est satis dubium, te velle obligari ad penam illam subeundam, quoties lusurum. Quia solum ex illis colligitur, te velle obligari ad illam penam subeundam, si de facto lusurum, quod vnica vice compleuit. Ergo sic est interpretandum. Et confirmo cum voces absolute vigilia alicuius Sancti ieiunare, de prima vigilia sequenti tantum intelligitur, nisi aliquid vniuersale signum addas. Vt tradit Sanchez *lib. 4. sum. c. 14. n. 20.* Bonacina *disp. 4. q. 1. punct. 5. §. 1. n. 5.* Ergo similiter votum de pena subeunda, si lusurum, de primo ludo videtur intelligendum. Quia voti obligatio extendenda non est. Quod quidem satis probabile esse censeo quando solum est votum de subeunda pena in casu ludij; non tamen est votum de ludo vitando. Consentit Layman *lib. 4. tr. 4. c. 5. concl. 2. in fine.*

3. At si votum sit de vitando ludo & casu quo illum non vitaueris te subituum talem penam, maior est difficultas: an de sola prima vice votum pena debeat intelligi? Negat Sanchez *c. 22. num. 21.* & Layman *supra. concl. 1.* Motiuntur: quia votum illud penale est accessorium voto non ludendi: sed votum non ludendi non est de sola prima vice. Ergo neque illud votum penæ subeunda debet esse. Et confirmo, votum penæ assumis ad te continentium à ludo: sed intendis, non solum semel, sed in perpetuum te à ludo continere. Ergo votum penæ non vnico ludo, sed omnibus annexum est.

4. Dices, ex eo quod votum penæ accessorium sit voto non ludendi; non inde inferitur penam multiplicandam esse pro qualibet voti transgressione. Potest enim

enim sub vna singulari & inevitabili poena promitti perpetua ludi vitatio, & tunc illa poena sic promissa te continere potest in perpetuum a ludo, dum illam non contrahis. Esto post illius incurfionem cesserit.

5. Ob hanc rationem existimo, si poena, quam per votum promittis, grauiissima fit, quaeque iterari non solet, qualis est religionis, peregrinationis Romanae, Ierosolymitanarum, aut exorbitantis elemosynae de prima vice tantum votum intelligendum esse. Sic expressè Sanchez d. r. 2.2. n. 2. De aliis verò poenis moderatis vtrius est cuiuslibet transgressionis suam poenam correspondere, ad illamque subeundam te obligare velle. Quia hac ratione efficacius te à delictis praeruas, & in bono contineres, Haecque Palau vide etiam me ipsum vbi sup. & me citato Trullench in Decal. to. 1. lib. 2. ab. 26. n. 10.

RESOL. LXVIII.

An in votis & iuramentis non ludendi deus paritas motoria?

Et mouetur in voto poenali non incurri poenam, quando transgressio est leuis. Ex p. 7. r. 9. Ref. 38.

§. 1. Aliqui tradunt iuramentum, vel votum non ludendi intelligi de ludo illicito magna quantitate, & non de licito modice quantitate, qui ratione honestae recreationis exercetur, quare censere videntur ex se esse nullam reperiit culpam in ludo hoc contra id votum, vel iuramentum. Iudicant iuramentum, vel votum abstinendi ab hoc ludo modico fore irrita, quia cum ille ludus honestus sit actus virtutis extraplae, teste D. Thom. 2. 2. q. 168. a. 2. in corp. iuramentum, vel votum abstinendi ab hoc ludo essent contra bonos mores, & actum virtutis, ac proinde essent irrita Ita Nauarrus in manuali. 1. 2. n. 11.

2. Sed circa praesentem quaestionem sequenda est opinio Sanchez in summa tom. 1. lib. 5. c. 18. n. 2. & 3. vbi ponit duas conclusiones. Prima conclusio, Si iurans, vel vouens incidit se obligare ad abstinendum à ludo modice quantitate, & qui alias secluso voto, vel iuramento esset actus virtutis, votum & iuramentum essent valida, ac perpendendum esset ex obiecti quantitate an transgressio esset mortalis, an venialis, vt contingit in transgressione aliorum votorum, vel iuramentorum. Secunda conclusio, quando non constat de expressa vouentis, seu iurantis intentione, ea ex ipsius sine perpendenda est, si enim iurantis fuit priuare se temporalibus illi ludi delectatione, quo peccata sui puniret, aut mens diuinis tractandis aprior esset, tunc quicumque ludus siue magnus, siue modice quantitate, siue magno, siue modico tempore durans, comprehenditur sub eo iuramento, & tunc quantitas ludi ad discernendum an fractio sit mortalis, necne, minime spectanda est ex pecunie ludo expositae quantitate, sed ex illius recreationis ex ludo perceptae duratione. Si enim modico tempore duret, recreatio modica est, & ideo sola erit venialis culpa, si autem ludus tempore multo duret, erit culpa mortalis, et si nulla pecunia ludo exponatur, quia iurans ad solam ex ludo voluptatem capiendam attendit. Quod si finis iurantis, vel vouentis fuit vitare iacturam temporis in ludis consumpti, vt Deo, vel aliis negotiis vacaret, tunc etiam non est perpendenda pecunie quantitas, sed temporis in ludis expensis, & quando modico tempore luderetur, nec probabile periculum esset ita in ludo inualescendi, vt diu protraheretur, credo nec culpam venialem esse. Sicut dicemus statim de ludo paruae quantitate, quando finis fuit prodigalitas pecunie vitanda. Quia sicut ibi est prodigalitas pecunie finis, ita hic est prodigalitas temporis, nec prodigalitas temporis eiusue iactura dicitur, quando modico tempore recreationis causa luditur, si autem aliquantulum in tempore excedatur absque

praedicto periculo erit culpa venialis, si verò magna sit mora, vel praedictum periculum adsit, erit culpa mortalis, si finis sit vitare iacturam pecunie, & prodigalitate, tunc ex pecunie ludo expositae quantitate diiudicanda est culpa ludi. Et in hoc casu est vera sententia quae afferit ludum modice quantitate non esse culpam etiam venialem, addendo tamen, nisi probabile periculum ita incalescendi in ludo sit, vt magna pecunia prodigatur. Et ratio est, quia in virtute talis actus non includitur voluntas vitandi ludi in ea modica quantitate, si autem magna pecunie quantitas ludo exponatur, vel id probabile periculum subit, erit mortale. Sicut autem prodigalitas non est absoluta, sed respicit prodigantis facultates, ita haec parua, vel magna quantitas mensuranda est penes ludentis facultates, quamuis concedendum sit aliquam quantitatem parua esse, vt respectu cuiuscumque non constituat mortale, & aliquam ita magnam vt respectu cuiuscumque mortale efficiat, quod prudentis arbitrio relinquendum est. Si autem finis sit vitare occasionem audiendi instanti ludo spe iacturae resarciende, aut lucri maioris acquirendi, quod vulgo dicimus, Per no picarno en el juego, ex occasione hac sic instanti attendenda est ludi quantitas. Similiter si finis sit vitare discordias cum domesticis, vel cum coludentibus, aut blasphemias, aut peritiam, aut alia peccata ex ludo oriri solita ex occasione horum peccatorum ludenti data ex ludo perpendenda est haec quantitas ad discernendam eius culpam. Haecque Sanchez, cuius verba per extensum ponere volui, quia casus potest frequenter accidere, & ex his possunt Confessarij decernere, quando talis ludus sit mortalis, vel venialis.

3. Non desinam etiam hic adnotare Merollam to. 1. disp. 1. c. 2. coroll. 5. n. 60. docere in voto poenali non incurri poenam quando transgressio est leuis, vt si quis voueat aliquam poenam si Sacrum non audiat, vel si ludat, aut si voueat audire Sacrum, vel non ludere sub aliqua poena, non incurrit poenam, si materia ludi sit modica, vel si modicam Sacri partem amittat, quam ego probabilius puto esse vsque ad Euangelium inclusiue, vt alibi probatum est.

Alibi in Ref. quae nunc est in to. 1. r. 1. Ref. 10. §. 1. &c.

RESOL. LXX.

An qui vouit non ludere sub poena, vt non possit dispensari nisi à Summo Pontifice, possit ad hoc ab Episcopo absolui? Ex p. 7. r. 9. Ref. 39.

§. 1. Hoc dubium nouissime tetigit Trullench in Decal. tom. 1. lib. 2. c. 1. d. b. 5. n. 2. vbi sic ait. Hinc constat solutio illius difficultatis, quae quaeritur vtrū vouentes, vel iurantes, v. g. se amplius non luluros sub poena, vt si luserint, non possint ab illo absolui, vel dispensari, quam Summus Pontifex nimirum, adhuc hoc voto non obstante, posse ab Episcopo absolui, aut dispensari, quia huiusmodi votum non est de reuerentiis Pontifici, & sic non auferit iurisdictionem Episcopis, & sic videtur esse de re impossibili: Haecque Trullench, qui citat Sanch. & Bonac. quibus Ego etiam adhaereo.

Sup. hoc in tom. 1. r. 3. Ref. 81. post med. ver. Et ita, & ibi sup. hoc etiam ex vi Ciuitatis.

RESOL. LXXI.

An qui habet potestatem dispensandi in votis, possit dispensare cum habente votum non ludendi? Et an hoc votum, vel iuramentum de non ludendo possit dispensari hac sola causa, quia vouens, vel iurans magnum desiderium, & temptationem patitur ludendi? Et an tale votum, vel iuramentum possint commutari in rem meliorem, vel aequè bonam, & Deo gratiam per Episcopum, siue per alium ex privilegio habentem auctoritatem commutandi?